

Йоринда і Йорингель

Брати (Якоб і Вільгельм) Грім

Колись давно у великому густому лісі стояв старий замок, а в тому замку жила сама-самісінька стара жінка. Та жінка була чаклункою. Вдень вона оберталася в кішку або в сову, а ввечері знов прибирала людську подобу. Вона вміла приманювати диких звірів та птахів, а тоді вбивала їх і варила або пекла. А коли хтось наближався за сто кроків до замку, то завмирав на місці й не міг зрушити з місця, поки вона не знімала з нього чарів. Та коли поблизу замку опинялася дівчина, чаклунка обертала її в пташку, а тоді замикала в клітку й несла в замок. У покоях замку було вже сім тисяч кліток із такими незвичайними пташками.

А в селі недалеко від того лісу жила собі дівчина на ім'я Йоринда, гарна, як намальована. І вона була заручена з гарним хлопцем на ім'я Йорингель.

Йоринда і Йорингель часто гуляли собі вдвох по околицях села і одного разу зайшли аж до лісу.

— Гляди тільки не наближайся до замку, — застеріг дівчину Йорингель.

Був гарний травневий вечір, сонячне проміння пробивалося крізь гілля дерев у зелений сутінок лісу, на старому букові жалібно туркотіла горлиця.

І раптом Йоринді стало так сумно, що вона сіла на галявинці й заплакала. Йорингелеві також стало сумно. На серце їм налягла така туга, наче вони ось-ось мали померти. Вони розгублено озирнулися, але не могли згадати, в який бік їм іти додому. Сонце саме заходило, вже до половини сховалося за гору. Йорингель глянув крізь кущі й побачив зовсім близько від себе мури замку. Він злякався й побілів, як смерть.

Йоринда заспівала:

*Мій щиглик на гіллі в маю
сумних пісень співає:
Співає він про смерть свою,
сумних... тьох-тьох.*

Йорингель глянув на Йоринду — а вона обернулася в соловейка. Сидить на гіллячці і щебече:

ТЬох-тьох, тьох-тьох!

Навколо них тричі пролетіла сова з вогнистими очима і тричі прокричала:

Пугу, пугу, пугу!

Йорингель стояв, немов закам'янілий, і не міг ані руку підняти, ані ногою ступити, ані слова сказати, ані заплакати.

Тим часом сонце зовсім зайшло. Сова залетіла за кущ і відразу після того звідти вийшла стара згорблена жінка, худюща, жовта, з великими червоними очима й гачкуватим носом, кінчик якого сягав майже до підборіддя. Вона щось промурмотіла, зловила соловейка й понесла геть.

Нарешті жінка з'явилася знов і сказала глухим голосом:

— Здоров був, Цахіне, коли місяць на дягель світить, зніми чари, Цахіне, в добру годину.

І Йорингель враз відчув, що він може рухатись і говорити. Він упав навколішки перед жінкою і почав її просити, щоб вона віддала йому його Йоринду. Та стара сказала, що він ніколи вже її не побачить, і пішла геть. Дарма Йорингель гукав її, дарма плакав і побивався-з замку ніхто не виходив.

Що йому було робити? Думав він, думав, але так нічого й не надумав. Нарешті пішов у якесь чуже село недалеко від замку й найнявся пасти овець. Часом він приходив до замку й кружляв навколо, проте близько не підходив.

Та ось однієї ночі Йорингелеві приснилося, що він знайшов багряну квітку з великою, чистою, як вода, перлиною в чашечці. Він нібито зірвав ту квітку, пішов із нею до замку, і з усього, до чого він торкався нею, спадали чари. І приснилося йому, що тією квіткою він повернув собі Йоринду.

Прокинувся він уранці й пішов шукати по горах і долинах, чи не знайде десь такої квітки. Так він шукав вісім днів, а на дев'ятий рано вранці знайшов багряну квітку. А в чашечці квітки мерехтіла крапля роси, така велика, як найкраща перлина.

Цілий день і цілу ніч ішов він із тією квіткою до замку. А як наблизився до нього за сто кроків, то не закам'янів, а підійшов до самої брами.

Дуже зрадив Йорингель, коли побачив, що чари на нього не діють. Він торкнувся квіткою до брами, і брама враз розчинилася. Він зайшов на подвір'я і прислухався, чи не співають десь пташки. Нарешті почув їхній спів, зайшов у замок і знайшов залу, де стояло сім тисяч кліток із пташками. Чаклунка саме годувала їх. Як побачила вона Йорингеля, то аж засичала з люті, та й ну його клясти, але не змогла підступити до нього ближче як за два кроки.

Та Йорингель не звернув на неї уваги, а почав оглядати клітки з пташками. Там були тисячі соловейків, як він міг знайти між ними свою Йоринду?

Придивляючись до пташок, він помітив, як стара тихенько взяла одну клітку й пішла з нею до дверей. Він прудко кинувся за нею і торкнувся квіткою спершу до клітки, а тоді до старої. Стара втратила свою чаклунську силу, а пташка обернулася в Йоринду. І вона обняла його за шию так гарно, як колись.

Тоді Йорингель зняв лихі чари з усіх інших дівчат, а сам зі своєю Йориндою пішов додому, де вони жили довго й щасливо.

Переклад Євгена Поповича